

Murat Yetkin

Erdoğan'ın önündeki kritik tercihler

13 Mayıs 2017

Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın 12 Mayıs'ta Çin seyahatine çıkarken yaptığı açıklamalar Çin'den çok ABD üzerine oldu.

Çünkü asıl sorun ABD ile.

Erdoğan Çin'den dönmeden oraya uçacak ve 16 Mayıs'ta ABD Başkanı Donald Trump ile görüşecek.

Bu görüşmenin yapılabilmesi pek kolay olmadı.

Gerçi Trump Kasım 2016'da seçimi kazandığında ilk tebrik konuşması yaptığı liderlerden birisi Erdoğan olmuştu ama onu uzun bir sessizlik dönemi izledi.

Trump 20 Ocak'ta resmen göreve başlamadan önce de hemen sonra da pek çok liderle görüştü, kimisini davet etti. Erdoğan ile ilk telefon görüşmesi 8 Şubat'ta oldu. Öncesinde Erdoğan kamuoyuna Trump ile görüşmek istediğini açık şekilde duyurmuştu.

Görüşmesi istediği iki temel konu vardı ama sonradan buna üçüncüsü eklendi.

İlk konu ABD'nin Suriye'nin Rakka şehrini IŞİD'den alma hareketına PKK'nın uzantısı PYD/YPG İle değil, Türkiye ile katılmasıydı.

İkincisi, 15 Temmuz 2016 kanlı darbe girişiminin arkasında görülen Fethullah Gülen ve gizli teşkilatına karşı iade işlemi ya da en azından yasal takibata başlanmasıydı.

Sonradan eklenen konu Reza Zarrab idi. Erdoğan, Zarrab'ın Türk vatandaşı olmasını öne çıkararak ABD'den istiyordu.

Şu ana kadar bu üç konuda da ilerleme sağlanmadı.

İlerleme bir yana, Trump Erdoğan'la Beyaz Saray'da görüşeceğini resmen açıklamadan bir gün önce YPG'ye daha çok ve daha ağır silahlar verilmesini onayladı. Erdoğan Trump'ı YPG'yi bırakmaya ikna etmeye kararlı görünüyör ama görüşme olana kadar ya da o sıralarda hareket başlamış olabilir.

Cumhurbaşkanı Çin'e gitmeden önce Trump görüşmesinin "virgül değil, nokta mesabesinde" (değerinde) olduğunu ve bir "milat" olabileceğini söyledi.

Bunun anlamı Erdoğan'ın istediğini alamaması durumunda ABD ile stratejik ilişkilerin kesilmesi mi olacak?

Herhalde Trump ve arkasındaki Amerikan diplomasisi, Türk hükümetinin buna tepki olarak İncirlik üssünü, aynı zamanda Diyarbakır, Batman havaalanlarını kullanıma kapatacağını hesap etmiş olmalıdır.

Bunun anlamı İncirlik üssünü -muhtemelen 1975'te olduğu gibi geçici süreyle- kapatılmasının ABD açısından Rakka hareketına bir an önce başlaması kadar acil önemde olmadığıdır.

Türkiye'nin elindeki stratejik kozlar maalesef gelinen noktada harcanabilir taktik

Sayfa tasarımıyla ilgili ne düşünüyorsunuz?

malzemeye dönüşmüş görünmektedir.

Peki Erdoğan'ın Çin'deyken Çin Devlet Başkanı Xi (Şi) Jinping ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile yapacağı üçlü görüşme acaba Trump'ı Türkiye'nin Batı'dan kopabileceği, belki Şangay İşbirliğine katılacağı endişesine sevk eder mi?

Trump'ın böyle bir endişesi olduğu yolunda bir bilgimiz yok.

Çünkü stratejik planda Türkiye'nin daha Cumhuriyet öncesinden itibaren ekonomik ve siyasal sistemi Batı ile bağlantılı; sadece Amerika değil, hatta daha çok Avrupa ile.

Taktik planda ise IŞİD'e karşı kara gücü olarak YPG/PKK'yı kullanmak konusunda Rusya da ABD gibi düşünüyor, Çin de Rusya'yı destekliyor.

Kaldı ki Erdoğan da mesela İncirlik'in kapatılmasının Türkiye'nin IŞİD'e karşı mücadeleden çekildiği, baltaladığı yönünde kara propagandaya yol açacağını kestiriyordur.

Erdoğan'ın tecrübesindeki bir siyasi ise Türkiye'yi Batı'dan koparmanın ülkeye, insanına ve yönetime ciddi ekonomik ve siyasi maliyeti olacağını tahmin edecektir, etmesi de beklenir.

Dolayısıyla ABD Türkiye'nin elinde kendisini tehdit edecek fazla bir unsur olmadığı var sayımıyla daha Erdoğan gelmeden YPG adımını atmış olduğu sonucuna varabiliriz.

Erdoğan'ın Trump ile görüşmesi ardından Zarrab konusunda somut sonuç alabilir, ama bu sonucun memlekete ne fayda sağlayacağı daima tartışmaya açık kalacaktır.

Cumhurbaşkanı ABD'den nasıl dönerse dönsün, 21 Mayıs'taki AK Parti olağanüstü genel kurulunda başkan seçilip partisini yeniden yapılandırmaya başlayacak gibi görünüyor. Yani orada da bir dizi radikal tercih kullanması söz konusu olacak gibi.

Böylece partisi, partisinin Meclis çoğunluğuna sahip gurubu ve hükümet üzerinde tek yetkili haline gelmek doğrultusunda önemli bir adım atmış olacak.

Bu Erdoğan'ın gücünü artıracak ama kararların, tercihlerin bütün sorumluluğunu da ona vermiş olacak.

Ardından da 25 Mayıs'ta Brüksel'deki NATO zirvesi ve o sırada Avrupa Birliği (AB) yetkilileriyle yapılacak görüşmeler var.

Yani önümüzdeki iki hafta içinde Erdoğan bir dizi iç ve dış karar alacak ve çoğunlukla tek başına alacağı bu kararlar Türkiye'nin bundan böyle izleyeceği hatta dair güçlü işaretler verecek.

